FLORISTIC LIST AND ETYMOLOGICAL COMMENTS BASED ON CASES OF FOLK PLANT ETYMOLOGY

Andrei-Ionuț Popa
Phd Student, „Alexandru Ioan Cuza" University of Iași,
Collaborator at the „Alexandru Philippide„ Institute of Romanian Philology, Iași

Abstract: *The aim of this article is to present, in the form of a floristic inventory, cases of phytonyms resulted by folk etymology, how the phytonymic terms are transparent from the perspective of the theory of the linguistic sign motivation and how they are related to the extralinguistic, how the individual creations manage to spread on a more or less restricted territory.*

Keywords:*Floristic list, copulatory adjectives, ethnobotany, lexematics, conceptualization, plant realia, distortion of the phonetic body, distortion of the semantic body*

Cazuri de etimologii populare românești din sfera fitonimelor care au trecut prin succesive prefaceri:

Căprişor-oacheş (Cyperus fuscus): are inflorescenţe de culoare brun închis, asta ar explica epitetul. În opinia lui C. Drăgulescu, posibil să fie un calc după lat. fuscus; în germ. braunes Zypergras. Oacheș, conform DLR, se pare că derivă din ochi (negri) + sufixul -eș. Denumirile **căprișoară**, **căprișor** par a fi **etimologii populare** după numele ştiinţific Cyperus, influenţate de rom. căprui, cu trimitere la culoarea inflorescenţelor plantei.

Curpen (1), **curpan** (Clematis sp., Humulus lupulus, Lonicera spp., Vitis sylvestris, Vitis vinifera- soiuri), **curpen alb** (Clematis vitalba, Lonicera caprifolium, Lonicera xylosteum, Vitis sylvestris), curpen de grădină (Clematis jacqmanni), **curpen de munte** (Clematis alpina, Lonicera xylosteum), **curpen de pădure** (Clematis recta, Clematis vitalba), **curpen negru**, **curpen sălbatic** (Vitis sylvestris), **curpen scurt** (Clematis integrifolia), **curpenas** (Humulus curpenită (Clematis alpina, Clematis vitalba), **curpin** (Clematis vitalba), **curpini albi**, **curpini negri**, **curpinre** (Clematis vitalba) toate liane numite generic *curmei* < autohtonul **curpen** "mlădiță lungă de plantă acățătoare, vrej", alb. kulpër, kurpen < i.-e. *kŭerp- "a se învârti" (L.I. Russu, 1981) de unde și rom. a (în)curpeni „a înfăşura, a răsuci". Pentru Clematis avem și macedorom. curpan(e), curpin, corpan. Sârbo-croații numesc speciile de Clematis skrobut, din acelaşi rad. i.-e. *(s)ker- "a sălta, a se învârti". Curpenii sunt numiți **albi** care au flori albe (< lat, albus) şi curpeni **negri** (< lat. niger, -grum) cu vrejul închis la culoare; curpeni de grădină (a se vedea gardurariță), de munte (< lat. mons, -tem) și de pădure (a se vedea păduroaică) ori sălbatici (< lat. salvaticus < silvaticus de pădure"). Dintre toţi Clematis integrifolia e cel mai scurt (< lat. curtus). Este posibil ca fitonimul **curpene câinesc** să fie o adaptare a corespondetului curmei câinese (a se vedea curmei) dat fiind faptul că atât curmei cât şi curpen au (şi) semantica„mlădiță, tulpină (de legat); funie.

Curpen (**2**) **alb** (Sinapis alba), **curpină de pădure** (Convallaria majalis), **curpeniță** (Ranunculus acris): nu sunt plante cățărătoare (liane) ca precedentele ci specii ierboase cu tulpini scurte. Aceste fitonime ar putea fi o dovadă că, în timp, noţiunea de curpen a căpătat înțelesul „tulpină".

Curpen (**3**), **curpană** (Solanum tuberosum) pentru care oferim fie varianta unei **etimologii populare** din corespondentele **crumpei**, **curumpeni**, **curumpene**, fie explicația de la **curpen** (**2**).

Gheara cioarei (Lathyrus latifolius), **gheara diavolului** (Harpagophytum procumbens), **gheara găii** (Vicia spp.), **gheara găinii** (Pelargonium radula, Vicia spp.),

gheara mâței, **gheara pisicii** (Uncaria tomentosa), **gheara motocului** (Lotus corniculatus), **ghearele ursului** (plantă neidentificată medicinală), **gheară**, **ghiară** (Lonicera caprifolium), **gherătoare** (Ceratophyllum demersum), **ghiara cioarei** (Lathyrus latifolius), **ghiara dracului** (Phyteuma tetramerum şi spp.), **ghiara mâței** (Lotus corniculatus, Lupinus angustifolius, Nonea pulla), **ghiara pisicii** (Abutilon theophrasti, Hibiscus trionum), **ghiara pajorei**, **ghiara uliului**, (Astragalus glycyphyllos) < autohtonul gheară (I.I. Russu, 1981). Poporul a asemuit florile, frunzele sau fructele acestor plante cu ghearele ciorii (a se vedea ciocul ciorii), dracului (< lat. draco,,şarpe, balaur"), găii (gaie < caie după sunetul, cáa-cáa, scos de specii de Milvus), **găinii** (< lat. gallina), **mâței** (mâță, posibil cuvânt autohton; a se vedea mâță) sau **pisicii** (< onomatopee, pis-pis), **uliului** (<magh. ölyü), **pajurei** (cf. lat. passarem/passerem > rom. pasăre şi ital. passero, span. pájaro; ori cf. ucr. pažera „„ființă lacomă"), **dracului** (< lat. draco „balaur, şarpe"). Harpagophytum procumbens se numeşte şi în germ. **Teufelskralle** şi în engl. **devil's claw** (numele românesc fiind un calc după acestea). Nemţii spun şi speciilor de **Phyteuma Teufelskralle**, iar maghiarii **varju köröm** „gheara ciorii". Ciupercile din genul Ramaria, cu aspect de mănunchiuri de "gherute" se numesc ghiara ursului. Nonea pulla ne-am fi aşteptat să se numească *urechea mâței (cum îi spun alții, ex. maghiarii: piszifülle), dată fiind forma frunzei; planta nu are vreun organ ascuțit ca o gheară, însă aspectul corolei abia ieşită din caliciu sugerează imaginea ghearei pisicii parţial scoasă din teacă. Fitonimul gheruta cucului (Orchis morio) poate fi tratat aici (cu atât mai mult cu cât există şi numele săs. krähenfuss „piciorul ciorii"), dar poate avea semantica corespondentului untişor (cf. v.ind. ghrtam "unt rânced"), fitonimul fiind, în acest caz, o **etimologie populară**.

Lâna broaştei (Conferva spp., Spirogyra spp., Tribonema spp.), **lâna caprelor** (Cerastium lanatum), **lânaritâ** (Antennaria dioica, Filago arvensis, Filago germanica, Leontopodium alpinum), **lâna** (1) **broştească**, **lână de apă**, **lână verde** (Conferva spp., Spirogyra spp., Tribonema spp.). **lânărică** (Eriophorum spp., Gnaphalium uliginosum, Leontopodium alpinum. Verbascum phlomoides), **lânăriță** (1) (Eriophorum spp.)< lână (< lat. lana). Plantele sunt acoperite cu peri lânoşi (Antennaria dioica, Cerastium lanatum, Filago arvensis, Filago germanica, Gnaphalium uliginosum, Leontopodium alpinum), au fructe cu peri lungi ca lâna (Eriophorum spp.). Unele pâslă", Eriophorum < gr. érion,,lână şi phérein,,a purta" ş.a.) Cerastium lanatum creşte pe fitonime, ar putea fi chiar calcuri după denumirile ştiinţifice (Gnaphalium < gr. gnáphalon,lănă, vârful munţilor în mediul caprelor (< lat. capra) negre. Algele Conferva spp., Spirogyra spp., Tribonema spp. plutesc pe apă (cf. lat. aqua sau rad. i.-e. *ap-„apă") ca nişte fire de lână verzi (< lat. viridis). Fiindcă sunt la un loc cu broaştele (< lat. *brosca sau autohton, dat fiind alb. Lână (2), lână de baltă (Agrostis stolonifera), lâniş (Puccinellia distans): cele două specii ce baltă breskë) şi verzi ca acestea, au fost numite lâna broaştei, (termen autohton), au frunze şi tulpini subţiri, oarecum asemănătoare firelor de lână (spre toamnă Agrostis stolonifera produce otava, care a putut fi comparată cu lâna), dar credem că în aceste cazuri substantivul lână este o **etimologie populară** după corespondentul lăniş (a se vedea acolo şi lăun). Nu excludem ca şi în cazul numelor altor plante de apă/locuri apătoase (Conferva spp., Spirogyra spp., Tribonema spp., Eriophorum spp.) să avem etimologii populare în care termenul lână să se fi suprapus peste un vechi (celtic ?) lan, len,,mlaştină, teren inundat". Lânăriță (2) (Linaria vulgaris): în loc de linăriță, linariţă.

Ochincea (Gentiana cruciata, Gentiana lutea, Gentiana punctata): în opinia lui C. Drăgulescu, de comparat cu bg. tintiava, dar și cu bg. okiče „împodobit(ă)" dar și ghiocel (Galanthus nivalis), tc. öksüzce (Crocus sativus). Nu este exclus ca fitonimele să provină din subst. ochi sau scr. okce „ochișor", caz în care ele denumeau, iniţial, speciile de Gentiana cu flori mici, albastre, asemănătoare unor ochi cu înțelesul de „lumină, strălucire" ca în sintagmele ochi de pădure „luminiș", ochi de apă „luciu de apă", ochi de geam, cf. și cu sl.

okno „fereastră” și oko „ochi”) (Gentiana nivalis, Gentiana utriculosa, Gentiana verna, poate și Gentiana cruciata numită și ochișele). Ochincea, ochincele ar putea fi palatalizări/regionalisme pentru opincea, opincele (diminutiv al subst. opincă, opinci < bg. опинък, опинка sau din sl. opinŭkŭ „încălţăminte”,), f lorile semănând cu niște cizmulițe. C. Drăgulescu nu exclude nici posibilitatea unor **etimologii populare** după sl. penti „a pune cruciș” (din care verbul a opinti, iniţial cu sensul „a pune de-a curmezișul”), frunzele mai multor specii fiind dispuse în cruce (Gentiana cruciata se numește și românește iarba-crucii). Speciile de Gentiana au flori în formă de pahar (majoritatea se numesc și cupe) și, din acest considerent C. Drăgulescu trimite și la subst. otic „pahar mic”, cu varianta ochic, oticău „cupă”. În DLR s-a notat (din Bârsana-Sighetul Marmației cf. ALR II 6 323/353) fitonimul ochincea și pentru Digitalis ambigua (sin. Digitalis grandiflora), cunoscută mai bine sub numele degetar(iță). Tot DLR consemnează variantele otinteavă, otinteauă, ochinpele, ochinceane, considerând etimologia tuturor ca fiind necunoscută.

Rapița (Brassica napus, Brassica rapa, Sinapis alba, Sinapis arvensis, Sisymbrium officinale), rapiță napus, Brassica rapa, Sinapis arvensis), **rapiță de grădină** (Sinapis alba), **rapiță de muştar**, **rapiță de câmp** (Brassica (Brassica nigra, Sinapis alba, Sinapis arvensis), **rapiță de toamnă** (Brassica napus subsp. oleifera), **rapiță măruntă** (Brassica napus, Brassica rapa), **rapiță navetă** (Brassica rapa), Rapistrum perenne, Rorippa islandica, Sinapis arvensis), **rapiță unsuroasă** (Sisymbrium sophia **rapiță sălbatică** (Brassica napus, Brassica nigra, Brassica rapa, Raphanus raphanistrum, actualmente Descurainia sophia), **rapință** (Sisymbrium officinale): din lat. rapa (Brassica rapa) prin intermediul sl. rĕpa, rèpica „nap", bg. rapica. Din română sau slavă există şi magh. repesën (Sinapis arvensis), réparepce, repce, repcza (Brassica rapa), repcsén retek (Raphanus raphanistrum), săs. raptchitsə, rapitsə, raptšəgəkrait (Raphanus raphanistrum, Sinapis arvensis). Sisymbrium officinale se numeşte şi în italiană rapino. Plante, majoritatea, sălbatice (< lat. silvaticus), crescând pe câmp (< lat. campus), puține cultivate în grădini (a se vedea gărdurariță), cu flori galbene, mai rar albe (< lat. alba). Cu siguranță rapița unsuroasă nu este Descurainia sophia ci Brassica napus subsp. oleifera ori altă brasicacee, posibil **etimologie populară**.

Săponel (*Saponaria officinalis*), **săponele** (*Aster laevigatus* actualmente *Aster novi-belgii* subsp. *laevigatus*), **săponelul calului** (*Anagallis arvensis*), **săpuiori, săpun** (*Saponaria officinalis*), **săpunar** (*Mercurialis perennis*), **săpun de mal, săpunar sălbatic, săpunariță** (*Saponaria officinalis*), **săpunariță mică** (*Saponaria pumila*), **săpunaș(i)** (*Herniaria incana, Saponaria officinalis*), **săpunărică, săpunăriță** (*Saponaria officinalis*), **săpunel** (1) (*Aster novi-belgii* subsp. *laevigatus, Gypsophila muralis, Saponaria officinalis*), **săpunele (***Aster laevigatus* actualmente *Aster novi-belgii* subsp. *laevigatus, Aster novae-angliae, Aster novi-belgii***), săpunioară, săpuniță** (*Saponaria officinalis*), **săpunul calului, săpunul popii** (*Saponaria officinalis*): subst. săpun (cf. lat. sapo, -onis, saponem, ngr. Sapuni, ital. sapone), plantele conținând saponine (unele făcând clăbuci la frecarea în apă). Și sârbo-croații au pentru *Saponaria officinalis* numele sapunjača, sapunika. Planta crește mai ales pe malul râurilor (mal, termen autohton).

Săpunel (2) (*Thymus pulegioides*): **etimologie populară** în loc de sărpunel.

Scai de tufă mare (*Vitex agnus-castus*): este o tufă mare (< lat. tufa și autohtonul mare) de 1-3 m înalțime dar nu este un scai. Scai ar putea fi o **etimologie populară** după subst. scălan „ ciorchine, racem”, aluzie la inflorescența plantei.

Spata dracului (*Dryopteris filic-max, Dryopteris spinulosa, Matteuccia struthipteris, Phyllitis scolopendrium, Pteridium aquilinum*), **spata porumbului** (Pteridium aquilinum), **spatele vâlvelor** (Blechnum spicant): speciile enumerate sunt ferigi cu frunze asemănătoare unei spate (<lat. spatha, gr. spáthe) a războiului de țesut. Desigur, cu astfel de spate nu poate țese decât dracul (< lat. draco „șarpe, balaur”). Spata porumbului (< lat. palumbus „porumbel”) are sensul „aripa porumbelului”. Vâlvele (vâlvă „știmă, zână”, bg. vălhva cf. cl.

Vlŭchva „vrăjitor”) sunt ființe imaginare, duhuri ale pădurilor, apelor, munților, peșterilor, minelor de aur, care protejează aceste ecosisteme. Și maghiarii numesc o serie de ferigi cu termenul borda „spată; coastă.”

Stejar (*Quercus pedunculiflora, Quercus petraea, Quercus pubescens, Quercus robur*): toate dicționarele compară rom. stejar, stejer cu bg. stežer. Noi considerăm că și într-o limbă și în cealaltă avem o evoluție, prin formele intermediare *ste(r)zer, *ste(r)zar, din trac. *sterdar, *sterder “copac tare, lemn dur” ca și lat. robur. Denumirile ar putea avea la origine rad. i.-e *ster- “țeapăn, rigid, tare; tulpină, lujer”, din care și gr. stereos “țeapăn, tare, solid”, lat. strena “ramură din dumbrava zeiței Strenia”, v.germ. stork “trunchi, tulpină de copac, ciot”, strūk “ramură ruptă, tufiș des, copăcel, arbust”, sl. stežerŭ “băț, par” >? Rom. ste(a)jer “par”ș.a. Pentru partea finală -der/-dar a se vedea cocadâr; B.P. Hașdeu consideră că fitonimul este autohton. Se pare că substantivul ștează „piuă” conține, ca și sinonimele dârstă și dubă, noțiunea „lemn (tare), stejar”, Există ***stejar alb*** (*Quercus dalechampii*), ***stejar alb american*** (Quercus alba) < lat. albus (frunzele ultimei specii, de origine americană, sunt pe dos glaucescente); *Quercus dalechampii* arde cu flacără strălucitoare; **stejar american de mlaștină** (*Quercus palustris*) < sl. *mlačina sau *mlaština, arborele crescând în locuri umede; **stejar brumăriu** (*Quercus pedunculiflora*): frunzele sunt pe dos glaucescente, brumării (< brumă < lat. bruma); **stejar carmajiu** (*Quercus coccifera*): adică de cârmâz (a se vedea cârmâz); **stejar de baltă** (*Quercus palustris*): aluzie la ecologie (baltă termen autohton, calc după numele științific).

Streche, strechea vacii (*Genista sagittalis*): expilcația din popor este că planta înflorește în perioada în care insecta numită streche (*Hypoderma bovis*) atacă/înțeapă vacile (vacă< lat. vacca, v.ind. vaçā). Având acest argument, logic este să considerăm că fitonimul streche vine din entomonimul streche, cu originea în bg. Străk, strěkŭ, sb. strk „tăun” corespunzător cu macedorom. strecl′e, streglă, meglenorom. Streacilă nu este exclus ca termenii să provină din rad. i.-e, *(s)tres- “a tremura”, lat. terror “a speria, a îngrozi”, vitele atacate de insectă fugind speriate (sau din lat. *oestricula din care fr. Oestre „tăun”). Dar tot acest comentariu pare a fi infirmat de unele nume slave ale plantei, precum sârb. Žutica streličasta, cu semantica numelui științific. Deci rom. streche pare a fi o **etimologie populară** după scr. strelica, pol. strzalka „ca săgeata, sagitat”, aluzie la frunzele plantei, ca niște vârfuri de săgeți.

Sulfină (1) (Melilotus albus, Malilotus officinalis, Trigonella procumbens), **sulfcină** (*Melilotus albus, Melilotus officinalis*), **sulfină albastră** (*Trigonella coerulea*), **sulfină albă** (*Melilotus albus*), **sulfină de nisipuri** (*Melilotus arenarius*), **sulfină galbenă** (*Melilotus officinalis*), **sufină** (*Ononis spinosa*): inițial s-a putut numi sulfină specia *Melilotus officinalis* cu flori galbene (< lat. galbina), sulfurii (<sulf<lat. sulphur). Unii lingviști chiar presupun existența fitonimului lat. * sulfina, pornind tot de la subst. Sulphur. Italienii spun și ei speciilor de *Melilotus zolfaccio* iar sânzienelor galbene erba zolfina. Celelalte specii, fiind asemănătoare cu *Melilotus officinalis*, au primit nume distincte pe baza cromaticii florilor: albastră (<lat. albaster), albă (<lat. alba). *Melilotus arenarius* crește pe nisipuri (<bg. nasip). Dat fiind faptul că sulful este numit în popor pucioasă, noi facem legătura între mirosul aparte al acestor plante (mai ales când sunt ude) și cel al sulfului.

Sulfină(2) (*Melissa officinalis*): eventuală *etimologie populară* din rom. șui „astm” (de la respirația cu șuierături a bolnavului), dat fiind faptul că planta s-a folosit contra nădușelii „astmului”; sau dintr-un presupus *sulina „înțepătoarea” (cu subînțelesul „albina”), devenit sulfina (a se vedea sulină și sulcină). Specia s-a folosit la frecarea stupilor pentru atragerea roiurilor de albine de unde și numele stupelniță, busuiocul stupului, floarea stupilor ș.a.

Tibgă, ticvă (*Lagenaria siceraria*), **tidvă** (*Cucurbita pepo, Lagenaria siceraria*), **tidvă de apă** (*Nympahea alba*), **tidvă de pământ** (*Bryonia alba, Bryonia dioica*), **tigbă**

(*Cucurbita maxima, Lagenaria siceraria*), **tigvă** (*Lagenaria siceraria*), **tigvă de apă** (*Nuphar luteum*), **tigvă de pământ** (*Bryonia alba*), **tigvă de tină** (*Citrullus vulgaris*), **tigve** (*Cucurbita maxima, Cucurbita moschata*), **tigvuliță, tiugă** (*Lagenaria siceraria*)< sl. tyky, tykvi (*Lagenaria siceraria*), cf. bg. tikva, tokvo, scr. Tikva, tikvica, tikvo, rus. Tykva, ticva, pol. tykwa, slovac. tekvica (Lagenaria siceraria, Cucurbita spp.), din cae și magh. tök (*Lagenaria siceraria*). Ptin extindere și alte cucurbitacee (*Cuxurbita*, *Bryonia*, *Citrullus*) înrudite cu *Lagenaria siceraria* au primit același nume. Speciile de *Bryonia* au tulpini urcătoare și frunze asemănătoare speciei *Lagenaria siceraria.*

Tomadă (*Solanum lycopersicum* actualmente *Lycopersicon esculentum*), **tomadele** (*Solanum melongena*), **tomată, tomate** (*Lycopersicon esculentum*) < span. tomate (> fr, tomate, engl. tomato, tc. tomates, domades, ngr. Tomáta etc.) din tomatl, numele plantei la populația aztecă Nahuatl. Soiuri de tomate sau de roșii: Argeș, Augusta, aurora (<fr. Aurore, lat. aurora), bizon (<fr., lat. bison), cireșe (a se vedea fitonimul cireș), colțurate de Tulcea, galbene mari.

Un(t)delemniță (Artemisia annua), undulemnuță (Tanacetum vulgare): din subst. untdelemn (unt < lat. unctum, lemn < lat. lignum) cu înţelesul ulei parfumat, sfinţit", adică „mir" (cf. corespondentele năfurică, smirnă, tămâiță) ori posibile etimologii populare.

Ustunoi (Allium sativum), usturoaia, usturoaie (Alliaria officinalis, Peltaria alliacea), *usturoi* (Allium spp., Polygonum hydropiper), *usturoi de Albania* (Allium ampelloprasum): după una din ţările din care s-a introdus la noi; *usturoi de Egipt* (Allium sativum var. ophioscorodon): originar din sudul Mării Mediterane, cultivat de egipteni în urmă cu 5 milenii; usturoi de leac (Teucrium scordium): **etimologie populară** în loc de *usturoi de lac* (< lat. lacus), planta crescând în locuri mlăștinoase (şi maghiarii îi spun vizi fokhagymaszagúfű, vizi gamandor, francezii germandrée d'eau); *usturoi de munte* (Alium montanum, Allium ochroleucum) < lat. montem; *usturoi de pădure* (Allium scorodoprasum, Allium ursinum) (a se vedea păduroaică); *usturoi de răsug* (Allium victorialis): s-a folosit contra *răsfugului* (a se vedea răsfug); *usturoi de Spania* (Allium sativum var. ophioscorodon): adus de spanioli din Egipt şi cultivat în Europa mai întâi în Spania*; usturoi de toamnă* (Allium sativum incl. var. ophioscorodon): un soi târziu (< lat. autumnus); *usturoi rocambole/recambol* (Allium sativum var. ophioscorodon) < fr. rocambole, germ. Rockenbolle; *usturoi sălbatic* (Allium rotundum, Allium vineale, Gagea lutea) < lat. silvaticus; *usturoi şerpesc* (Allium sativum var. ophioscorodon) < lat. serpe(n)s, de fapt un calc după numele ştiinţific ophioscorodon,,usturoiul şarpelui"; *usturoi turcesc* (Lepidium ruderale): consumat de turci; *usturoias*(i) (Allium spp., Lactarius piperatus, Marasmius alliaceus, Marasmius scorodonius), usturoieşi (Narcissus poëticus), *usturoioasă* (Alliaria officinalis), *usturoiță* (Alliaria officinalis, Galanthus nivalis, Lilium martagon, Paris quadrifolia, Sisymbrium officinale), *usturoiul ciobanului* (Thlaspi alliaceum): consumat de ciobani (a se vedea traista ciobanului); *usturoiul cucului* (Allium ursinum), *usturoiul şarpelui* (Allium scorodoprasum) (a se vedea aiul şarpelui), *usturoni* (Allium sativum): din verbul *a ustura* (< lat. ustulare), senzație produsă de speciile de Allium, Lactarius piperatus, Lepidium ruderale, Paris quadrifolia, Polygonum hydropiper, Sisymbrium officinale). Numele s-a extins şi asupra speciilor care au miros asemănător usturoiului (Alliaria officinalis, Marasmius alliaceus, Marasmius scorodonius, Teucrium scordium, Thlaspi alliaceum) sau au frunze asemănătoare usturoiului ori bulbi ca acesta (Gagea lutea, Galanthus nivalis, Lilium martagon, Narcissus poëticus). *Soiuri de usturoi*: *de Cenad*, *de Copălău*, *de Moldova*, *de iarnă*, un soi care rezistă peste iarnă (<lat. hiberna), *de Obitiți*, *de primăvară* (< lat. primavera), *de vară* (< lat. vera). *Uşoarea pământului* (Tamus communis): în loc de *unsoarea pământului* (a se vedea unsoarea pământului).

Turturea (2) (Saxifraga rocheliana): cel mai probabil *etimologie populară* după corespondentul magh. körontória.

Denumiri populare româneşti de ciuperci formate prin etimologie populară

Prin acest procedeu s-au format următoarele miconime:

Cigă-mică (Armillaria mellea) este explicat în DLR. Se oferă întreaga explicație pentru acest fitonim: etimonul este ung. csigabiga (csiga-liga, csiga-riga) intortochiat, închircit, un fel de mele -în alte părți li se zice <<*urechiuși*>> -s-a făcut din cauza formei lor întortochiate. Prin **etimologie populară**, s-a amestecat cu cuvântul <<*mic*>>" (DLR, s.v. *cigă-mică*). Acest miconim a fost încadrat în categoria denumirilor formate dintr-un singur element lexical deoarece, după cum se observă din explicația dată, el este doar în aparență un compus.

Micurete (Calocybe gambosa) pare a fi o variantă a lui *nicorete* (*nicurete*), denumire sub care această ciupercă este cunoscută. Confuzia s-a făcut între acest miconim şi *micurut*,,mic".

Moise (Tricholoma flavovirens??) este un miconim care s-a format prin confuzia dintre *moisă*, variantă a lui *moiță* (etimologie necunoscută) cu **Moise**, antroponimul de origine biblică.

Pipinci (Armillaria mellea) este format prin contaminarea dintre miconimul *popinci,* variantă a lui *popenchi* (Armillaria mellea) și *pipic* „mic".

Roşcove, roșcovan, roșcovani (Lactarius deliciosus) sunt miconime care au la bază contaminarea lui *râșcov,* termen destinat ciupercilor din genul Lactarius, cu *roşcov* şi *roşcovan*, adjective folosite pentru a descrie o persoană cu părul roșcat: *râscov+roscov=roscov*. Roșcove reprezintă varianta de feminin, plural al acestui miconim iar roșcovan este derivat de la roșcov la care s-a adăugat sufixul -an, roșcovani fiind varianta de plural a acestuia din urmă. Fenomenul este ușor de explicat dacă se are în vedere faptul că Lactarius deliciosus este portocaliu-roșiatic.

Roșcață (probabil Puccinia sp.) s-a format prin confuzia între *roșeață* (denumire sub care sunt cunoscute aceste plante) şi *roşcat* sau varianta sa învechită, *roşcatic*. Motivul confuziei este reprezentat de petele colorate în nuanțe de roşu (mai degrabă ruginiu), care apar pe frunzele plantelor afectate de această ciupercă.

Rodină (probabil Puccinia sp.) s-a format prin apropierea dintre *rodin* (denumire împrumutată din maghiară, cu valoare de boală a plantelor provocată de o ciupercă microscopică") şi *rodină* (cuvânt tot împrumutat, care are valoarea de „dar adus lăuzei").

BIBLIOGRAPHY:

1. Borza, Alexandru, *Dicţionar etnobotanic cuprinzînd denumirile populare româneşti şi în alte limbi ale plantelor,* Editura Academiei, 1968.
2. Drăgulescu, Constantin, *Dicționarul explicativ al fitonimelor românești,* Sibiu, Editura Universității Lucian Blaga, 2018.
3. Zach C. Panțu, *Plantele cunoscute de poporul român. Vocabular cuprinzând numirile române, franceze germane și științifice*. Ed. II. 424 p., București, „Casa Școalelor".